

## ניזאר קבאני

מערבית: צבי גבאי

בעקבות תקרית קנא הראשונה באפריל 1996, שאף בה נהרגו בשגגה כמאה תושבי הכפר כתוצאה מהפצצות ישראליות, פרסם ניזאר קבאני, המשורר הסורי הידוע, שתי קצידות (שירים ארוכים) בהן השמיע דברי נאצה בוטים כלפי ישראל ("רחל ואחיותיה"), אך גם לא חסך שבטו (כפי שנראה בקטעי הקצידה שלפנינו) ממנהיגי ערב שהבליגו לנוכח המתחולל בלבנון.

קבאני, שוינק לתודעה הכלל ערבית בעקבות מלחמת ששת הימים, כאשר פרסם את שירו 'בשולי מחברת התבוסה', שיר שערך בו חשבון נפש נוקב עם הדור "המובס, הכושל והרקוב", המשיך בהצלפותיו במנהיגים הערבים עד מותו ב-1998.

להלן קטעים מ"לבנון מטליאה את חורי הכבוד הערבי" (פורסם באפריל 1996, בעתון 'אלחיא' הלונדוני) הכוללים תיאור המצב בעולם הערבי ובלבנון ב-1996, כפי שקבאני ראה אותו, תיאור שגרם לישראל נזק תדמיתי בעולם הערבי ועודד את ההתארגנות הטרוריסטית של חיזבאללה בדרום לבנון. מעניין כיצד היה קבאני מגיב על תקרית קנא השנייה, שהתרחשה באוגוסט 2006, בעקבות חטיפת שני חיילי צה"ל והתקפותיו של ארגון חיזבאללה כנגד תושבי צפון ישראל.

המתרגם

### לבנון מטליאה את חורי הכבוד הערבי !!

לא נשארה מחרבות הערבים בימי הפחד האלו חרב אחת ראויה לשימוש... חרבותינו כולן נכנסו למוזיאונים, או למוסכים, או לבתי המחסה לנכים... והפכו לחרבות קישוט או תפאורת קולנוע לסרטים היסטוריים.

החרב אשר היתה כובשת ערים, הפכה לכובשת את מעינו, פותחת קברי ילדינו ופותחת מותן גאוותינו. החרב אשר היתה נושאת מסר, ומפיצה דת וזורעת את היקום בידע, חוכמה, מהפכה, תרבות... צדק וגבורה... נפגעה משיתוק חלקי והחלה מבקשת מהצלב-האדום הבינלאומי לציידה בשתי משענות מלאכותיות...

לבנון לבדה עומדת נישאת מול ענבי הזעם האמריקאים-ישראלים.

והעולם כולו סותם אוזניו בצמר גפן...

ומשקפיים שחורים על עיניו...

ושקיות קרח על רקותיו...

ואילו הערבים, אין לי דיבור עמם, שכן אני זה חמישים שנה מנסה לנקב חור

קטן בגופותיהם המשוריינים, בכרסיהם המלאות גזים וכולסטרול, אך

נכשלתי מלעוררם באמצעות השירה והפרוזה, משום שנמצאים הם מתחת לפני השפה...

למען הזיכרון בלבד, לא למען הדרכתם בדרך הישר או לתקנם אני חוזר בשנית לשני

בתים מהשיר המטפטים כאב וייסורים מתוך קצידה בשם עדות בבית הדין של

השירה שכתבתי באפריל 1969:

אל תקרא לגברים של עבד אלשמס. אל תקרא, שכן לא נשארו אלא הנשים...

פסגת החרפה, שתמית את הגבריות ותלך אחורה, אחורה!

מי היה מאמין שלבנון, למרות חולשתה, שבירותה ומוגבלות יכולתה, תישא מאתיים מיליון ערבים על כתפיה, כדי למנוע מהם מלהפוך למשרתים בקיבוצים בישראל?

מי היה מאמין שהארץ היפה הזאת, התרבותית, המשוררת, הפיקחית, הערמומית, אשר המציאה את החירות... ואותיות האלף-בית... סיימה את תפקידה, ובלית ברירה יש לשחטה.

אכן פשע הריגת קדמוס\* הלבנוני היה מתוכנן זה זמן רב. הדיבור על חיזבאללה, טילי הקטיושה והשמירה על ביטחון הגליל, הוא סוג של מינות הסברתית להסוואת המניע העיקרי של ההרג. קדמוס הלבנוני עורר בדינמיקה שלו, פיקחותו הטבעית, חנו האישי, הלשוני וקשריו הרחבים עם העולם, את קנאת הסוחר מוונציה שיילוק, בעל הזקן הארוך והכובע השחור.

מטוסי F-16 עם כל הטכנולוגיה האמריקאית המתקדמת המריאו לחפש אחר יריבם קדמוס. אך לא מצאו את קדמוס בגני הדרום, על סירתו העוגנת בנמל צור, או בחדר השינה שלו, או בין מפותיו ומסמכיו הימיים... שכן דמו כבר התערבב בדם הדרומיים זה ארבעת אלפים שנה...

היכן אם כן הטרור מסתתר?  
האם התרנגולים בשדות יכולים להיות טרוריסטים?  
האם הביצים יכולות להיות טרוריסטיות?  
האם הלחם היוצא מהתנור יכול להיות טרוריסט?  
האם החליל יכול להיות טרוריסט?  
וקצידת המשורר טרוריסטית?  
וריקוד הדבקה טרוריסטי?  
האם יכולים להיות צריחי המסגדים ופעמוני הכנסיות ומחברות התלמידים וצמות הבנות ומשחקי הילדים טרוריסטיים?

-----

\* קדמוס: אל במיתולוגיה היוונית, מייסד העיר תבי, מסמל את שיא האושר שבהישג יד האדם. בשיר הוא מסמל את הלבנוני.

"הענשת לבנון אינה חדשה", אומר קבאני, בפתח הבית הבא. בהמשך הוא מדבר על היותה של לבנון "קוץ" בעיניה של ישראל, ומאשים את ישראל בניסיונות להשמיד את תשתיותיה של לבנון מאז שנות השבעים. "ישראל פוחדת מהמורשת הפיניקית העצומה, אשר עדיין בוערת בעיני הלבנונים. / פוחדת מהדרכים שטוו המתערבים בחמש היבשות..." זאת הוא כורך גם במאבקייה של ישראל בפלסטינים מאז 1948. לאחר שהוא מונה את פשעיה הרבים של ישראל הוא מסכם: "אכן הקרנף אינו יכול לנצח ביום מן הימים את הצבי והבולדוזר אינו יכול למגר את שיבולת החיטה". השור, אין מנוס מגפילתו בסוף הקורידה, הוא מזהיר, ומצייר לעומת השור בנפילתו את לבנון עטופה בורי דפנה, "כסבה קדמוס". אפשר אולי לומר כי ההיסטוריה חוזרת על עצמה, לפחות מבחינת לבנון, כך גם על פי קבאני.